

СЪЮЗ НА ИКОНОМИСТИТЕ В БЪЛГАРИЯ /СИБ/

София 1000
Ул. "Г. С. Раковски" № 108
www.bgeconomist.bg

тел.: (+359 2) 987 18 47; + 359 877011710
e-mail: unieconom@abv.bg

СЪЮЗЪТ НА ИКОНОМИСТИТЕ В БЪЛГАРИЯ

обявява

ДВАДЕСЕТ И ПЪРВИ НАЦИОНАЛЕН КОНКУРС

„Млад икономист – 2025г. : Гласът на младите за силна икономика”
на тема:

**«Креативността на младите хора в образованието и
професионалния избор: моята визия за бъдещето на
българската икономика»**

Съорганизатор на Националния конкурс е Икономическият университет – Варна.

В настоящата година Националният конкурс „Млад икономист“ се провежда в условия на активен обществен интерес в подкрепа на насърчаване на реформи в българското образование, наука и стопанско управление. Младите хора са изправени пред предизвикателствата на динамичните промени в българската икономика, свързани с високотехнологичните промени и нарастващата икономическа и геополитическа конкуренция в европейски и глобален мащаб.. Ще се радваме да насърчим участниците в конкурса уверено и убедено да споделят с разработките си своите идеи и размисли по избраната актуална тема за ролята на образованието и науката, както и да споделят проблемите на личния избор на младите хора в образованието и подготовката им за живота.

Искаме да ви насърчим да обсъждаме активно как да се подпомага включването на младите хора и на цялото българско общество в икономиката на бъдещето, която вече се изгражда като Четвърта индустриална революция (Индустрия 4.0) и започва преходът към следващия етап на Пета индустриална революция (5.0) в съвременния свят.

Целта на Националния конкурс е да стимулира младите хора да участват със собствени разработки, за да споделят своите идеи и виждания за творческото им участие в личното образование и обучение, както и в научно творчество и ангажираност към иновациите с професионалния им избор на кариерно развитие. Креативността винаги съчетава съзидателните усилия за внедряване на ползотворни нови идеи с мотивацията на индивидуалното или колективно, екипно участие за постигане на избраната цел.

Креативността на човека се основава на творчески мотивирания труд, целенасочен към овладяване на тайните на природата и на нейните ресурси, за да бъдат подобрявани условията за живот в полза на благоденствието на хората. Креативността е израз на личната мотивация да си творец. Тя е базирана на образованието, защото то дава на хората увереността за овладяване на постигнатото равнище на знание, на основа на което целта е прогресът да продължава. Силата на знанието има два основни елемента: 1) способност за овладяване на най-доброто постигнато от човешкия опит в научното познание и 2) създаване на конструктивно мислене за иновации в настоящето и способност за предвиждане на бъдещето.

Образованието има мисията да изгражда силата на знанието на дадено общество, като интегрира мотивацията на всеки индивид в овладяването на напредъка във всяка област на живота. Образованието трябва да помага на обучаваните да развиват компетентности и умения, за да имат индивидуалната свобода да бъдат креативни в труда си, да бъдат творци. Историята на България потвърждава вековните стремежи на българите да имат високо равнище на образование и да развиват науката и културата в интерес на прогреса на народа ни.

Призната истина е, че доброто образование на младите хора трябва да е основа на изграждането на капацитета, необходим на България като на всяка друга напредничава страна, за да има прогрес в икономическото си развитие, със собствени иновации, наред с вноса на технологични пробиви за своя напредък. Технологическият напредък е достижим, когато науката, базирана на качествено образование на човешкия фактор, на заетите креативно мислещи хора, може да дава на обществото нови концепции, нови изобретения и приложни иновации с по-ефективна полезност на овладяването на природата и нейните ресурси в сравнение с предходни исторически етап.

Знанията, които дават образованието и науката са силата, без която креативността на човешкия труд и неговите дела и творчество не могат да бъдат

успешни и полезни за практиката. Развитието на съвременното общество е тясно свързано с развитието на науката и технологиите. Списъкът на изобретенията, които промениха света е огромен. Най-новата история на икономическия напредък в съвременната цивилизация потвърждава важността на креативността в образованието и науката за бъдещата роля на младите хора в професионалната им реализация.

Четвъртата индустриална революция започна в началото на XXI век и се основава на бурния напредък в цифровите технологии. Този етап се характеризира с далеч по-повсеместно разпространен мобилен интернет, с по-малки и по-мощни сензори, които стават и все по-евтини, а също и с Изкуствения интелект и машинното обучение, които не само *заместват*, но и могат в много случаи *напълно да изместят* хората чрез съкращаване на работните им места. Цифровите технологии, в чиято основа са компютърния хардуер, софтуер и мрежи, не са нови, но в условията на Четвъртата индустриална революция, те стават все по-сложни и интегрирани и в резултат на това трансформират човешкото общество и глобалната икономика.

За да може обществото да поддържа икономически, социален и технологичен напредък е необходимо да се подготвят квалифицирани кадри и тяхната креативност ще има нарастващо значение във формирането на стойността и цената на човешкия труд, който създава благосъстоянието - индивидуално и обществено. Това поражда нужда от трансформация на образованието в посока, наречена Образование 4.0, която подкрепя иновациите в науката, технологията, инженерството и математиката. Това съставлява ядрото на образованието по интегралните програми за обучението STEM (на английски език съкратено название на следните направления: наука, технологии, инженерство и математика). Разбира се, несъмнено е, че икономическата наука и образование са неразделна съставна част от тази трансформация с обучението STEM за реализирането на протичащите технологични промени в практиката от стопанското управление и бизнес мениджмънта.

С концепцията за Петата индустриална революция стратегията за Образование 5.0 несъмнено ще засилва вниманието към ролята на човешкия фактор и ще се повишават изискванията за нови социално - икономически знания и решения. Неизбежно възникват нови изисквания към капацитета на икономическата наука и образование, но заедно с това се откриват нови хоризонти за креативност и творчески приноси на икономистите като професионалисти с нови знания, нови

компетентности и умения за решаване на внедряването на технологичния прогрес в услуга на хората.

Пример за необходимостта от новаторството в икономическата професия дава съвременната икономическа дискусия в глобален мащаб, в която се признава, че е важно да се оценят както положителните резултати, така и негативните последици от сега протичащата епоха на Четвъртата индустриална революция, т.е. Индустрия 4.0. Характерните за нея дигитални технологии все още са в процес на динамично развитие, но те продължават да са твърде далеч от масово широкомащабно внедряване както в отделно взети национални икономики, така и между държавите в глобален мащаб. Това води до засилване на икономическите неравенства във връзка с достъпа и начините на използването им и създава рискове за социалната справедливост при забавянето или липсата на възможности за прилагането им в много обществени групи, социални слоеве и дори цели държави.

Като се отчитат се недостатъците на сега реализираната Индустрия 4.0 на европейско и глобално равнище, в както и препоръките за политики, в Европейския съюз се възприема концепцията за по-нататъшно разширяване и подобряване на връзката на човека и обществото с дигитализацията като се приеме преход към политика на Петата индустриална революция, т.е. Индустрия 5.0. Бързата проява през последните години на нови проблеми с технологичния преход и опасения за заплахите от загуба на работни места също оказват дълбоко въздействие върху бизнес стратегиите, като нараства загрижеността относно политиките и подходите за социална и екологична отговорност на бизнеса в икономическата трансформация. Стратегията за Индустрия 5.0 си поставя за цел да се предприемат действия, за да се осигурят решения за възникващите предизвикателства за отделния човек и общо за обществата и тяхното развитие под натиска на технологичните промени. Пред нашата страна се откриват нови възможности и ангажменти за реализацията на политиките на ЕС за технологичния преход в икономиките и обществата на страните-членки.

Насърчаваме участниците в Конкурса да потърсят връзката на креативността на младите хора в образованието и собствения им опит с проблемите на икономиката на България в развитието на технологични промени и информационните технологии (ИТ), както и да споделят нови идеи при оценката на проблемите на стопанското управление и държавната политика за реализация на технологичните промени на етапа на Четвъртата и предстоящата Пета индустриална революция.

Конкурсът „Млад икономист-2025г.“ е открит за състезание и награждаване на победители в следните категории: ученици, студенти, докторанти, млади специалисти и предприемачи.

За участие в Националния конкурс се изисква в срок до 31 май 2025г. да се представи есе, авторова концепция или доклад по избрана от самите участници конкретна тема за креативността на младите кадри и начините тя да бъде развивана, стимулирана и практически реализирана с поддържащи политики в сферата на образованието, науката, иновациите и предприемачеството.

С авторска разработка на есе, концепция, включително авторова идея и предприемачески проект в Конкурса могат да участват както самостоятелно отделни кандидати (обем на текста не по-малко от 15 стандартни страници), така също и колектив от двама до трима участника като съавтори (обем на текста не по-малко от 25 стандартни страници).

Участниците имат свободата да избират сами темата на разработката за Конкурса. Примерни теми могат да бъдат препоръчани в следните области:

- Как креативността на младите хора може да се изяви в тяхното ангажирано отношение към образованието им и включването им в новите подходи на обучение и изграждане на компетентности в училището и в университета?
- Как да се стимулира личния избор и мотивация за по-качествено и системно развивано образование и обучение, които могат да подобрят дигиталните компетентности и умения?
- Какъв е напредъкът в България със STEM училищата? Кое е иновативното в STEM образованието и как се развива креативността на младите хора? Кои са важните промени в насоките за професионална ориентация в икономиката на бъдещето?
- Защо за икономистите става все по-важно не само овладяването и прилагането на математическите методи и анализи, но и по-нататъшното усъвършенстване на математическия инструментариум за икономически и финансов анализ и моделиране на рискове, както и за предвиждането на алтернативни възможности за развитието при ограничеността на ресурсите?
- Как смяната на бизнес моделите с дигитализацията и Изкуствения интелект разширява и усложнява ролята на икономическото образование в съвременната икономика? Защо и как професията „икономист“ трябва да се развива в интерес на креативността и стратегическото управление и

бизнес мениджмънта на прехода от епохата на Индустрия 4.0 към Индустрия 5.0?

- Какви въпроси поставя онлайн обучението, разширяването на възможностите на Интернет средата и прилагането на Изкуствения интелект за изграждането на икономиката на бъдещето, т.е. на така наречената платформена икономика? Как икономистите ще развият проблематиката за киберсигурността и за други форми на икономическата сигурност?
- Как трябва да се подготвим за икономиката на бъдещето с дигитализация, но с отчитане на нуждата от социално ангажирано развитие на човешкия фактор ? Как трябва бизнесът като заинтересована страна от технологичните промени да се отнася към човешките ресурси по въпросите на образованието и продължаващото цял живот обучение?
- Какви са потребностите на българската икономика от дигитализацията и приложението ѝ в отделни сектори и икономически дейности, включително чрез развитието на информационни технологии и услуги, модернизация на индустрии, образование, здравеопазване, телекомуникации, вкл. в публичния и частния сектори на икономиката? В кои области нашата страна трябва да навакса с креативността на младите хора, например в иновациите и предприемачеството?
- Защо креативността на хората става още по-важна в условията на дигитализацията? Какви алтернативи за трудова заетост и творчество се откриват пред трудовата заетост с въвеждането на изкуствения интелект? Защо Изкуственият интелект не може да замени човека като рационална, креативна работна сила, която се развива с образование и чрез собствения си опит ?
- Защо ни е необходима реалистична оценка на последиците за работната сила от прехода от епохата на Индустрия 4.0 към Индустрия 5.0.? Как младите хора да се подготвят за дигитализацията и прилагането на изкуствения интелект?
- Какви са икономическите мерки и инструменти на политиката на държавните институции, както и от фондове и програми на ЕС за дигитализацията в образованието и икономиката и др. сфери на обществено-полезни дейности?
- Кои са Вашите идеи и предложения за добри практики за насърчаване на обучението за повишаване на дигиталните умения в училищата,

университетите и българските висши училища и на работните места в публичния и частен сектор?

- Как икономистите могат да допринесат да се стимулира подкрепата на обучението за придобиване на дигитални умения и прилагането на Изкуствения интелект? Какво ново налага Изкуствения интелект за повишаването на квалификацията на икономистите и засилване на ролята им в стопанското управление и мениджмънта?

УКАЗАНИЯТА ЗА ОФОРМЯНЕ НА РАЗРАБОТКИТЕ СА ПУБЛИКУВАНИ В ОБЯВАТА ЗА КОНКУРСА НА САЙТА НА СЪЮЗА НА ИКОНОМИСТИТЕ - <https://bgeconomist.bg>

Участниците предават разработките си едновременно по електронен път на адрес: unieconom@abv.bg и по поща в два екземпляра на хартиен носител на адреса на Съюза на икономистите в България: София 1000, ул. Г. С. Раковски №108.

- **КРАЕН СРОК ЗА ПРЕДСТАВЯНЕ НА РАЗРАБОТКИТЕ - 31 МАЙ 2025 Г.**
- **Тържественото връчване на наградите на победителите в конкурса ще се състои честването на Деня на икономиста - 14 юни 2025г.**

Организационният комитет на конкурса „Млад икономист – 2025г.”, пожелава на всички участници - ученици, студенти, докторанти, млади специалисти и предприемачи, успешна творческа работа в търсенето на нови идеи и решения за развитието на образованието и науката с активното включване на младежта за изграждане на бъдещето на българската икономика.